

Letectvo u nás a v cizině.

Velitelské letouny u stíhacího letectva.

(Podle článku kapitána Doncova ve Věstníku vzdušného flota, ročník XX, čís. 2, únor 1938.)

Poslední skutečné boje letectva potvrdily nutnost rychlého dodávání zpráv stíhačům (na jejich letištích) o letu nepřátelské bombardovací skupiny. Podle prakticky získaných výsledků je možno říci, že spojení velitelství OPL. se stíhači na letišti je rozřešeno dobře.

Rychle se měnící situace při odrážení náletu nepřátelských bombardovačů bude však často vyžadovat spojení s velitelstvím OPL. nebo spojení velitele stíhací jednotky s jeho letouny, které jsou právě ve vzduchu.

Stíhačky jsou nyní vyzbrojeny radiovými stanicemi (vysílacími a přijímacími) s účinností do 50—60 km, nejvýše do 100 km. Zavedení radiových telefonických stanic s velkým dosahem nesmíme přeceňovat, protože pilot na jednomístné stíhačce je tak zaměstnán řízením letounu a pozorováním okolí, že nebude moci věnovat pozornost radiové stanici, byť i fonické. O zavedení radiotelegrafie u jednomístných stíhaček nemůže být ani řeči.

Z uvedených důvodů je třeba, aby velitelé stíhacích jednotek měli k dispozici několikamístné velitelské a styčné letouny. Tyto letouny by zprostředkovávaly neustálé spojení se zemí (letištěm) a se stíhači ve vzduchu, protože by měly zamontovány jak radiotelegrafní, tak i radiotelefonní stanice přijímací i vysílací.

Nejlépe se jako velitelský letoun hodí dvoumotorový 3—4místný rychlý letoun.

Osádka by se skládala z nejlepších letců a důstojníků štábu, ovládajících dobřeavigaci a radiovou spojovací službu.

Takovéto velitelské letouny, startující současně se stíhači (nebo i dříve) proti nepříteli, mohou plnit tyto hlavní úkoly:

1. udržovat styk stíhací jednotky s letištěm,
2. oznamovat stíhačům rozkazy ze země,
3. přijímat hlášení zvláštních jednotlivých vzdušných hlídek, majících za úkol vyhledávat a sledovat bombardovací výpravy nepřitele,
4. řídit let stíhačů k bombardovací skupině nepřitele, kterou mají napadnout (vypočítat její kurs letu a tím i přibližné místo setkání),
5. pozorovat letecký boj vlastních stíhačů s bombardovači nepřitele a oznamovat situaci na mateřské letiště,

6. po skončení boje, jestliže by bombardovači nepřítele pokračovali v náletu do našeho území, skrytě letět za nepřítelem a hlásit jeho pohyby. Tím přejímá tento letoun službu zvláštního dotykového letounu.

Kromě uvedených úkonů, souvisejících přímo s bojovou činností, může být velitelských letounů používáno i v jiných případech potřeby ve prospěch bojových úkolů stíhacího letectva:

a) k dopravě technického personálu a velitelů stíhacích jednotek na nová letiště,

b) k rekognoskaci letišť ze vzduchu a k průzkumu povětrnosti,

c) k služebním letům velitelů a důstojníků štábů k vyšším leteckým a ostatním velitelským a k sousedním jednotkám,

d) k vyhledávání letounů, které byly nuceny přistát mimo letiště,

e) k rychlému převozu důležitých předmětů, záložních součástí, těžce raněných a pod.

Při používání velitelských letounů má být řízení stíhačů prováděno takto:

Velitel stíhací skupiny, která je v svém stanovišti na hlavním letišti skupiny, dostane hlášení hlásek SHS a od hlídkujících letounů o bombardovacím náletu nepřítele. Na základě těchto došlých hlášení rozhodne se velitel o počtu stíhacích letounů, které vyšle proti bombardovací skupině, a rozhodne o době startu.

Startujícím stíhačům může velitel buď nařídit, aby útočili přímo na určitou bombardovací skupinu nepřítele nebo může určit vyčkávací prostor, v kterém dostanou další rozkazy.

Zároveň se stíhači startuje i velitelský letoun, který udržuje stále spojení se stanovištěm velitele na letišti a podle jeho rozkazů diriguje stíhače k cíli. Velitelský letoun buď může nechat stíhače následovat za sebou nebo jim může oznamovat směr letu k cíli.

Jakmile stíhači zpozorují bombardovací skupinu nepřítele, začnou ihned boj pod vedením svých přímých velitelů, kdežto velitelský letoun zůstane stranou od bojiště, a to níže, než je prostor, v kterém se svádí vlastní boj. Při tom pozoruje průběh boje a stará se, aby nebyl nepřítelem zpozorován.

Nemůže-li útočná skupina stíhačů prodlužovat boj nebo pronásledovat nepřítele pro vystřílení nábojů nebo pro nedostatek pohonných hmot, letí velitelský letoun sám za nepřátelskou bombardovací skupinou a oznamuje místo, kde skupina je, dalším stíhacím skupinám, vylétujícím proti nepříteli, neboli velitelský letoun vlastně provádí úkol hlásného a dotykového letounu.

Není nemožné, že velitelský letoun bude sledovat bombardovací skupinu nepřítele třebaž až do jejího přistání na letišti, a tu hlásí své zjištění příslušnému veliteli letectva, aby mohl organisovat bombardovací útok na toto letiště.

Kromě toho může velitelský letoun v čas potřeby být také ve spojení s hlásným letounem přímo a může dirigovat stíhače, kteří jsou právě ve vzduchu, na cíl, aniž vyčkává rozkazů svého velitele.

Používání velitelských letounů dovoluje eventuálně soustředit několik stíhacích skupin ve vzduchu k útoku na nově se objevivší větší bombardovací skupinu nepřítele.

Tato možnost nabývá velkého významu, byl-li dán stíhačům úkol chránit před útoky prostor značně rozsáhlý.

Jakmile hlásný letoun zpozoruje bombardovací skupinu nepřítele, skrytě ji následuje a hlásí sestavu skupiny, výšku letu a směr letu. Tato hlášení jsou přijímána v stanovištích velitelů stíhacích skupin. Velitel předsunuté stíhací skupiny dá rozkaz k startu některé ze svých jednotek, s kterými je v spojení telefonicky nebo radiem.

Velitel určené jednotky dá současně se stíhači startovat i velitelskému letounu, který zprostředkovává spojení letounů stíhací jednotky s velitelem stíhací skupiny.

Důstojník ve velitelském letounu diriguje letouny podle rozkazů velitele letecké skupiny, které dostává ze stanoviště velitele na hlavním letišti nebo řídí stíhače podle vlastního rozhodnutí na základě zachycených hlášení hlásných letounů a podle předběžných pokynů, které dostal od velitele stíhací skupiny před odletem.

Jakmile stíhači upozorují nepřítele, převezme velitelský letoun úkol pozorování boje, kdežto řízení boje přebírá úplně patřičný velitel útočné stíhací jednotky.

Pokračuje-li bombardovací skupina nepřítele po boji se stíhači dále v letu za bombardovacím účelem, sleduje ji skrytě velitelský letoun a přejímá tak úkol hlásného letounu za tím účelem, aby přivedl k nepřátelské bombardovací skupině stíhače z druhé jejich linie.

Činnost velitelského letounu a dalších stíhacích jednotek, zasahujících nově do boje, je obdobná činnosti popsané a velitelský letoun dřívější skupiny se uvolní.

V stíhacím letectvu francouzském se používá velitelského letounu již po několik let; je jím dvoumotorový Bloch-200. Každá peruť se skládá z 18 stíhacích letounů a z dvou letounů velitelských.

Koncem roku 1937 začala ve francouzském stíhacím letectvu výměna letounů Bloch-200 za nový velitelský letoun, rychlý dvoumotorový Potez-63.

Hlavní údaje o letounu Potez-63 jsou:

motory: Hispano-Suiza 14 NWS po 670 k. s., s vodním chlazením,

výzbroj: 2 děla 20 mm a 2 kulomety (tři palná ohniska),

maximální rychlost: 460 km/hod. ve výši 4000 m,

normální rychlost: 320 km/hod. ve výši 4000 m,

dostup: 10.000 m,

okruh činnosti: 1000 km,

posádka: 3—5 osob,

podvozek: zasouvací.

Letoun Potez-63 má tři radiové stanice, a to:

radiotelegrafní — vysílací a přijímací — s rozsahem vln od 20 do 2000 m,

radiotelefonní — vysílací a přijímací — krátkovlnnou od 5 do 8 m,

radiogoniometr. stanici — pro službu avigační.

Fl.

Z cizích revuí.

Major pěch. M. Toman:

Protiletadlová obrana jednotek tanků.

V časopise „Avtobronětankovyj žurnal“ čís. 9, roč. 1937, vychází P. Kolomejcev. autor článku „O protiletadlové obraně jednotek tanků vlastními zbraněmi“, z předpokladu, že z letectva může být ničitelem tanků jenom letoun bombardovací, který vrhá své pumy z malých výšek. Bombardovací výška v těchto případech jde i pod 100 m, kdy se dosahuje značné přesnosti vrhu.

K bombardování tanků bude používáno tlustostěnných pum, které svými mohutnými střepinami probíjejí na malé vzdálenosti i pancíř tanku. Pro pumy 25 kg bude okruh účinnosti asi 10 m, pro pumy 50 kg bude okruh účinnosti asi 15 m.

Aby letoun nebyl zničen účinkem vlastních pum, budou zpravidla vrhány pumy se zpožděným zapalováním. Dobu zpožděné exploze od okamžiku dopadu možno počítat na 10 vteřin.